

TIEDOTE

embargo lauantai 15.9.2018 klo 14

Botnia-ehdokkaiden nimet julki – mukana myös sarjakuvateos

Tänä syksynä toista kertaa jaettavan Botnia-kirjallisuuspalkinnon ehdokkaat paljastetaan ja kukitetaan lauantaina 15.9. klo 14 Oulun kirjailijaseuran järjestämällä Pop-up-kirjamessuilla Oulun keskustassa, Kauppakeskus Valkeassa.

Ehdokkaat ovat:

ANNA-LIISA AHOKUMPU: *Viktor Stanislauksen kolmetoista sinfoniaa* (Gummerus)

HARRI FILPPA: *Kuolema meidät erotti* (Pohjoinen kustannustoiminta)

HEIDI KÖNGÄS: *Sandra* (Otava)

PIRKKO LASTIKKA: *Etäisten teiden haibun* (Basam Books)

PAULIINA RAUHALA: *Synninkantajat* (Gummerus)

JENNI RÄINÄ & VESA RANTA: *Reunalla* (Like)

JONI SKIFTESVIK: *Finlandia City* (WSOY)

PAULIINA VANHATALO: *Toinen elämä* (Kustantamo S&S)

10 000 euron arvoinen Botnia on palkintona poikkeuksellinen: ehdolle voidaan hyväksyä mitä tahansa kirjallisuuden lajia edustava teos. Lisäksi kielirajausta ei ole – riittää että tekijä asuu tai on kotoisin Pohjois-Pohjanmaalta.

Raadin puheenjohtaja, professori **Sanna Karkulehto** kertoo, että eri kirjallisuuden lajien asettaminen keskinäiseen vertailuun on vaikeaa ja siksi mielenkiintoista. ”Raati kävi jännittävän ja osin kiihkeänkin keskustelun ehdokkaista ja omista suosikeistaan. Lopulta ehdokkaiksi päätyi sääntöjen sallima enimmäismäärä kirjoja, eli kahdeksan kappaletta.”

Raadin arviot teoksista löytyvät tiedotteen lopusta.

Botnia-raadin jäsenet ovat:

Kirjallisuuden professori Sanna Karkulehto, Jyväskylän yliopisto (raadin puheenjohtaja)

Tutkija **Kasimir Sandbacka**, Oulun yliopisto (raadin varapuheenjohtaja)

Kirjastonhoitaja **Jaana Märsynaho**, Oulun kaupungin kirjasto (raadin sihteeri)

Tutkija, toimittaja **Satu Koho**

Toimittaja **Pia Kaitasuo**, Kaleva

Kirjabloggaaja **Kirsi Hietanen**, Kirsin kirjanurkka

Myyväläpäällikkö **Heli Helenius**, Suomalainen kirjakauppa (Rovaniemi ja Kuusamo)

Oulun kirjailijaseuran puheenjohtaja **Antti Leikas** on iloinen erityisesti siitä, että ehdokaslistalla on tänä vuonna myös sarjakuvateos. ”Oulu on juuri tällä hetkellä Suomen kiinnostavin sarjakuvakaupunki. Täällä tehdään sarjakuvia, joiden taso on kansainvälisestikin poikkeuksellisen korkea.”

Palkinnon voittaja nimetään 23.10.2018, ja hän esiintyy Helsingin Kirjamessujen Töölö-lavalla perjantaina 26.10. klo 14

Palkintosumman lahjoittavat Oulun kaupunki ja Osuuskauppa Arina. Lisäksi *Sanomalehti Kaleva* lahjoittaa kokoelmistaan voittajalle Hannu Väisäsen grafiikkatyön *Maalla ja vedessä elävä*. Kilpailun yhteistyökumppaneita ovat Suomalainen kirjakauppa, Oulun Energia, Hätälä, Mainonnan Työmaa, Bitfactor ja Pörhön Autoliike.

Lisätietoja palkinnosta antaa Oulun kirjailijaseura ry:n puheenjohtaja Antti Leikas, p. 040 5666 862.

Oulun kirjailijaseura on Oulun alueen ammattikirjailijoiden edunvalvonta- ja tukijärjestö. Sen tarkoituksena on edistää Oulun ja Pohjois-Pohjanmaan ammattikirjailijoiden työskentelymahdollisuuksia, rakentaa seudulla toimivien kirjailijoiden yhteisöä sekä ajaa alueen kirjailijoiden etuja.

Lisätietoja Oulun kirjailijaseurasta löytyy osoitteesta <http://www.oulunkirjailijaseura.fi/oulunkirjailijaseura/seura/>

Botnia-kilpailun säännöt löytyvät osoitteesta http://www.oulunkirjailijaseura.fi/oulunkirjailijaseura/botnia_palkinto.

Raadin luonnehdinnat ehdokkaista:

ANNA-LIISA AHOKUMPU: *Viktor Stanislauksen kolmetoista sinfoniaa* (Gummerus)

Anna-Liisa Ahokummun herkkävireisessä romaanissa *Viktor Stanislauksen kolmetoista sinfoniaa* historia on kirjoitettu hauraalle paperille. Se hapertuu kuin perhosen siipi, kun siihen koettaa tarttua. Romaanin päähenkilö Max Halma yrittää saada otteen menneisyydestään ja etsii vastausta kysymykseen, joka on seurannut häntä koko elämän: mitä tapahtui hänen isälleen, jatkosodan aikana Lapissa taistelleelle saksalaissotilaille?

Menneisyys on romaanissa käsin kosketeltavaa: kirjeitä, lehtileikkeitä, valokuvia ja arkistomateriaaleja. Samalla se jää eteeriseksi ja tavoittamattomaksi, sinfoniaksi, joka syntyy kuulijan päässä ja on alati vaarassa kadota ja unohtua. Ahokumpu kertoo tarinansa taidokkaasti ja vähäeleisesti; lopputulos on tyylikäs romaani, joka ei sorru melodramaattisuuteen vaan rakentaa haikean tunne-elämyksen hienovaraisin soinnuin.

HARRI FILPPA: *Kuolema meidät erotti* (Pohjoinen kustannustoiminta)

Kuolema meidät erotti on nuorena yllättäen leskeksi jääneen sarjakuvataiteilijan omakohtainen selviytymistarina. Teos kertoo sarjakuvan keinoin siitä, miten peruuttamattomasti puolison kuolema muuttaa koko elämän: miten ylitsepääsemättömän vaikeiksi arjen yksinkertaiset askareet muuttuvat, miten hankalaa on kiinnittyä aikaan ja paikkaan ja miten tunteet heittelevät ihmistä äärestä laitaan. Tarina on kuitenkin lohdullinen. Aika tekee kuin tekeekin tehtävänsä, suru muuttaa sen kuluessa muotoaan, ja elämä jatkuu. Teos antaa saman kohtalon kokeneille uskoa tulevaan, ja muille se avaa pieniä ruutuja siihen, mitä

äkisti puolisonsa menettäneet saattavat kokea ja millaisten asioiden kanssa he kamppailevat. Teoksen minäkertoja tarjoaa myös neuvoja, miten kohdata sureva: "Jos epäilet, ettet osaa ottaa osaa, ole hiljaa ja juokse karkuun. Jos koet osaavasi olla turvana, tule toki tykö ja pysy mukana", ja jatkaa: "Jos sanot ymmärtäväsi, olet varmaankin leski."

HEIDI KÖNGÄS: *Sandra* (Otava)

Heidi Köngäs on kirjoittanut hyytävän kauniin romaanin. Samalla hän on kirjoittanut auki asioita, joista on vaiettu, koska niille ei ole haluttu tai uskallettu löytää sanoja. Köngäs haluaa ja uskaltaa. Samalla hän antaa äänen niille, jotka historiankirjoitus unohtaa.

Valtaosa teoksesta ajoittuu sisällissotaamme, sen alku- ja jälkimaininkeihin, ja rajautuu pieneen torppaan. Tapahtumia taustoitetaan muun muassa huutolais- ja luokkaeroaihelmilla. Kun teoksen nimihenkilön puoliso Janne tempautuu paremman elämän toivossa sotimaan punaisten riveihin, vaimo Sandra käy selviytymistaistelua kotona.

Teoksessa käytetään taitavasti Köngäksen jo aiemmista fragmentaarista teoksista tuttua näkökulmatekniikkaa. Nimihenkilö Sandra on teoksen nykytason kertojan, Klaaran, isoäiti eli yksi lenkki sukupolvien ketjussa. Mitä isoäidille ja isoisälle tapahtui? Se tyttärentyttären on kaivettava esiin päiväkirjamaisista merkinnöistä, joita Sandran lisäksi tekee rohkea mutta yhteisönsä mielestä rajoja jopa liiaksi kolkutteleva Lyyti, romaanin kolmas minäkertoja. Klaaran tie vie myös arkistoihin ja sotamuistomerkeille, mikä johdattaa myös pohdintaan vastakkainasettelun mielettömyydestä.

Sandra onkin paitsi fiktiivinen mikrokuvaus elämän ja kuoleman tuoksuisesta kotirintamasta myös pasifistinen kannanotto. Teos sanallistaa toivoa ja odotusta mutta ennen kaikkea epätietoisuutta, kaipuuta, väsymystä, pelkoa, surua ja lopulta anteeksiantoa kielellä, joka soi kuulaasti ja koskettaa syvältä. Hyisissä tunnelmissa kulkenut romaani päättyy virkkeeseen: "Avasin vähän silmiäni ja näin ikkunalasiin piirtyneet lumikukkien kuviot, joihin varovainen auringonkiilto osui."

PIRKKO LASTIKKA: *Etäisten teiden haibun* (Basam Books)

Pirkko Lastikka vie esikoisrunokokoelmassaan *Etäisten teiden haibun* lukijan harvinaisen lyriikan äärelle. Proosaa ja haikuja yhdistävä haibun-runous saa Lastikan käsissä elävän, meidän aikamme kaiun. *Etäisten teiden haibun* on kunnianosoitus paitsi lähes unohduksissa olevalle runomuodolle myös itse eletylle ja koetulle, on se sitten ihmisissä tai luonnossa omaksuttua. Runoissaan Lastikka kuin maalaa maiseman ja siinä toimijat. Kokoelma on taitava, vahva ja kaunis.

PAULIINA RAUHALA: *Synninkantajat* (Gummerus)

Pauliina Rauhalan toisessa romaanissa asettuu vastakkain kaksi kantaa, jotka molemmat ovat puolustajiensa vahvasti oikeaksi kokemia. Kumpi on määräävämpää yhteisössä: se, joka on normi ja normien ylläpitämiseksi tehty, vai se, jota pidetään oikeana siksi, että se rikkoo yhteisön normeja? Yksilönvapaus, elämän perusarvo, joutuu tarinassa yhteisön arvoja vastaan. Yksilöt kokevat kukin haaksirikkonsa. Yhteisö paklaa säröt piiloon vaikenemalla. Tämä teema tekee Rauhalan romaanista yhteiskunnallisesti tärkeän. Vaikka teos kuvaa 1970-luvun loppua, sitä lukiessa voi löytää kaikuja myös tästä ajasta. Erityisen merkittävät teoksessa ovat ne herkäät ja rakastavat lapsen silmät, joiden kautta lukijalle tarjotaan mahdollisuus nähdä ja kokea se, mitä on edelleen vaikeaa myöntää tapahtuneeksi ja minkä jälkiä hoivataan ihmisten mielissä yhä.

Jenni Räinen & Vesa Ranta: *Reunalla* (Like)

Kaupungistuminen ja maaseudun autioituminen ovat maailmanlaajuisia ilmiöitä. Millaista on elää seuduilla, joilta palvelut karkaavat yhä kauemmas ja naapureiden ikkunat pimenevät yksi toisensa jälkeen? Toimittaja Jenni Räinen ja valokuvaaja Vesa Ranta antavat tälle globaalille ilmiölle pohjoispohjalaiset ja kainuulaiset kasvot sekä maiseman teoksessaan *Reunalla – Tarinoita Suomen tyhjeneviltä syrjäkyliltä*. Räinen haastatteluihin perustuvat tekstit avaavat lukijalle ainutlaatuisen tilaisuuden kohdata mielenkiintoisen joukon ihmisiä, jotka ovat syystä tai toisesta valinneet jäämisen tai vastavirtaan kulkemisen. Maaseudulla eläminen vaatii oma-aloitteisuutta, sitkeyttä ja jääräpäisyyttä, hyvää terveyttä ja kenties myös ripauksen tervettä hullunrohkeutta.

Haastatellut avaavat ovensa ja ajatuksensa lukijalle ja kertovat omat tarinansa. Vesa Rannan kamera tavoittaa karun maiseman kauneuden romantisoimatta. Kuvat käyvät vahvaa vuoropuhelua tekstin kanssa, ja molemmat käsittelevät kohteitaan arvostaen. Rakkaus suomalaiseen maaseutuun ja sen asukkaisiin välittyy kirjan sivuilta vahvana ja aitona.

JONI SKIFTESVIK: *Finlandia City* (WSOY)

Joni Skiftesvik kirjoittaa tarkasti ja tunnistettavasti. Hänen henkilöhahmonsa ovat eläviä ja persoonallisia, vaikka heitä kuvailtaisiin vain muutamalla sanalla. Tekstissä on syvyyttä ja säröjä, jotka jäävät pohdituttamaan: tapahtuikohan todellakin näin? Rivien välistä voi aistia myös salaisuuksia ja myyttisiä kerrostumia.

Finlandia City on rinnakkaisteos omaelämäkerralliselle romaanille *Valkoinen Toyota vei vaimoni* (2014). *Finlandia City* sijoittuu kirjailijan lapsuuden maisemiin Martinniemeen, joka näyttäytyy omalaatuisine elävineen kansainvälisenä ja vireänä paikkana. Skiftesvik onkin nostanut kotikylänsä pysyväksi osaksi suomalaisen kirjallisuuden miljöökuvastoa. Tyyli on taattua Skiftesvikiä: ei sanaakaan liikaa, ei hetkeäkään tyhjän pyörittelyä. Nopeat leikkaukset ajasta ja paikasta toiseen pitävät vireen koko ajan yllä. Tarinankertojana Skiftesvik on eittämättä suurten mestarien, Pentti Haanpään ja Paavo Rintalan veroinen.

PAULIINA VANHATALO: *Toinen elämä* (Kustantamo S&S)

Pauliina Vanhatalon autofiktiivinen teos *Toinen elämä* kysyy: voiko tavallisesta elämästä kirjoittaa? Onko vakiintuneessa, keski-ikäisessä arjessa enää mitään lukijaa kiinnostavaa, mitään kaunokirjallisuudelle arvokasta? Romaanin kerronta on yhtä aikaa selkeää ja aforistista, kertojaääni sivistynyt, viisas ja itseään epäilevä. Kertoja pohtii elämää eri suuntiin vievien vaatimusten ristivedossa: kuinka löytää aikaa itselle, kirjoittamiselle, avioliitolle, lapsille?

Arkisuudessaan Vanhatalo tavoittaa jotain ylevää: eksistentiaalisen hämmennyksen ja yleisinhimillisen tarpeen merkityksellistää olemassaolo. Elämä on ohimenevien vaikutelmien virta, jonka päämäärä on vääjäämätön. Aikuisuuteen kuuluu vastuun kantoa ja valintojen tekoa, ja sen hyväksymistä, ettei kaikkea voi valita. Valinnoista muodostuu tarina, ja Vanhatalon herkissä mutta päättäväisissä virkkeissä tarinan syntyprosessi asetetaan paljaaksi koko karussa kauneudessaan.